

Міністерство освіти і науки України
Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Природа Західного Полісся та прилеглих територій

Збірник наукових праць

За загальною редакцією Ф. В. Зузука

Заснований у 2004 р.

№ 16

Луцьк
2019

Рекомендовано до друку вченою радою Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки
(протокол № 15 від 28 листопада 2019 р.)

Редакційна колегія:

Зузук Ф. В., – доктор геологічних наук, професор кафедри фізичної географії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (головний редактор);
Сухомлін К. Б. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри зоології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (заступник головного редактора);
Волгін С. О. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри ботаніки Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;
Ільїн Л. В. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри туризму та готельного господарства Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;
Довгаль І. В. – доктор біологічних наук, професор, завідувач відділу фауни і систематики безхребетних, заступник директора Інституту зоології імені І. І. Шмальгаузена НАН України;
Іванців В. В. – доктор біологічних наук, професор кафедри зоології Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;
Капліч В. М. – доктор біологічних наук, професор, завідувач кафедри туризму та природокористування Білоруського технологічного університету;
Ковальчук І. П. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри геодезії та картографії Національного університету біоресурсів та природокористування;
Ковтун М. Ф. – доктор біологічних наук, професор, завідувач відділу еволюції морфології хребетних Інституту зоології імені І. І. Шмальгаузена НАН України;
Коцан І. Я. – доктор біологічних наук, професор, кафедри фізіології людини і тварин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;
Коцан Н. Н. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри країнознавства і міжнародних відносин Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;
Олійник Я. Б. – доктор економічних наук, професор кафедри економічної і соціальної географії Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
Позняк С. П. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри ґрунтознавства Львівського національного університету імені Івана Франка;
Сосса Р. І. – доктор географічних наук, професор, директор державного науково-виробничого підприємства «Картографія»;
Сухомлін М. М. – доктор біологічних наук, професор кафедри ботаніки Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
Фесюк В. О. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри фізичної географії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;
Хоїнські А. (Adam Chojński) – доктор хабілетований (географія), професор, директор Інституту фізичної географії та формування природного середовища Університету імені Адама Міцкевича, м. Познань, Польща;
Шевчук М. Й. – доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри лісового та садово-паркового господарства Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;
Слащук А. М. – кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;
Голуб Г. С. – кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки (відповідальний секретар).

Рецензенти:

Корнєєв В. О. – доктор біологічних наук, завідувач відділу загальної і прикладної ентомології Інституту зоології імені І. І. Шмальгаузена;
Петлін В. М. – доктор географічних наук, професор кафедри фізичної географії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки;
Руденко В. П. – доктор географічних наук, професор, завідувач кафедри економічної географії та екологічного менеджменту Чернівецького університету імені Юрія Федьковича;
Соломаха В. А. – доктор біологічних наук, професор кафедри ботаніки Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

П 77 **Природа Західного Полісся та прилеглих територій** : зб. наук. пр. / за заг. ред. Ф. В. Зузук. Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2019. № 16. 230 с.

ISBN 978-966-600-672-4

Збірник висвітлює питання, які стосуються природи Західного Полісся та прилеглих територій. Окремі статті присвячені географії, екології, рослинному й тваринному світу.

Для викладачів вищих навчальних закладів, науковців та фахівців, а також аспірантів, студентів, учителів.

Збірник наукових праць є науковим фаховим виданням України, у якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукових ступенів доктора чи кандидата наук (див. додатки до постанов президії ВАК України від 22.12.2010 р. № 1-05/8, 22.04.2011 р. № 1-05/4).

УДК 502(477.41/42)(082)
ББК 26(4УКР 3)я 43+28(4УКР 3)я 43

рекреаційно-географічне положення, характеризується помірно-континентальним кліматом із м'якою зимою та нестійкими морозами, теплим літом, затяжними опадами – весною та осінню, які є оптимальними для розвитку рекреації у будь-який період року.

Територія добре забезпечена природними ресурсами, які відіграють важливу роль у рекреації та оздоровленні. Все це сприяє розвитку різноманітних видів туризму, а саме: зеленого, екологічного, лікувально-оздоровчого, водного, пішого, велотуризму, лісового, культурно-пізнавального та інших видів.

Туристсько-рекреаційний потенціал досліджуваної території є значним, проте використовується не повною мірою. Розвиток екологічного, зеленого, лікувально-оздоровчого туризму зможе створити додаткові джерела коштів, які надходять у місцевий бюджет, що розширить сферу зайнятості місцевого населення.

Література

1. Атлас Волинської області / за ред. Зузук Ф. В. – М. : Комітет геодезії і картографії СССР, 1991. – 42 с.
2. Волинь туристична : путівник. – К. : ТОВ «Світ Успіху», 2008. – 264с.
3. Волинський обласний туристичний інформаційний центр. Режим доступу: <http://tourism.lutsk.ua/>
4. Дехтяр В. Д. Основи оздоровчо-спортивного туризму: Навчальний посібник / В. Д. Дехтяр. – К. : Науковий світ, 2003. – 203 с.
5. Паспорт басейну річки Прип'ять. – Луцьк : Волинське обласне управління водних ресурсів, 1994. – 226 с.
6. Паспорт Камінь-Каширського району. Режим доступу: <http://kamadm.gov.ua/pasport-raionu/pasport-raionu>
7. Просторово-територіальні особливості розміщення природних та історико-культурних об'єктів вздовж основних елементів транспортної інфраструктури Волині / З. К. Карпюк, Р. Є. Качаровський, О. В. Антипюк, Л. К. Колошко // International Scientific and Practical Conference «WORLD SCIENCE». – № 1(5). – Vol. 5. – January 2016. – P. 80–88. – [Proceedings of the IInd International Scientific and Practical Conference «Scientific and Practical Results in 2015. Prospects for Their Development (December 23–24, 2015, Abu-Dhabi, UAE)»].
8. Сільський зелений туризм на Волині виходить на Європейський рівень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://vidomosti.ua.com/newspaper/>
9. Черчик Л. М. Туристично-рекреаційний комплекс Волинської області: передумови розвитку : монографія / Л. М. Черчик, О. В. Міщенко, І. В. Єрко. – Ч. 1. – Луцьк : Східноєвроп. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2014. – 128 с.
10. Щур Ю. В. Спортивно-оздоровчий туризм : Навчальний посібник / Ю. В. Щур, О. Ю. Дмитрук. – К. : Альтерпрес. – 2003. – 232 с.

УДК 911.3(477.82-37-72):338.48]:342.25

Чир Н. – к. геогр. н., доц. кафедри туризму Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет», м. Ужгород

Єрко І. – к. геогр. н., доц., доцент кафедри туризму та готельного господарства Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк

Чижевська Л. – к. геогр. н., доц. кафедри фізичної географії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк

Качаровський Р. – магістр географії, інженер II категорії навчальної лабораторії краєзнавчих атласів кафедри фізичної географії Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, м. Луцьк

Туристично-рекреаційна атрактивність Копачівської сільської об'єднаної територіальної громади Рожищенського району Волинської області

Здійснено аналіз туристично-рекреаційної атрактивності Копачівської сільської об'єднаної територіальної громади (ОТГ) Рожищенського району Волинської області. Окреслено особливості розміщення туристичних ресурсів та інфраструктури. Охарактеризовано туристичні ресурси, а саме: територіальне розміщення природних та історико-культурних об'єктів. Досліджено інфраструктуру туризму, зокрема на виділенні її об'єктів за підсистемами, зокрема заклади розміщення, ресторанного господарства та розваг. Визначено роль транспортної системи і зв'язку, а також системи банківського обслуговування населення в розрізі населених пунктів територіальної громади. Охарактеризовано особливості туристичного комплексу ОТГ. Виокремлено проблемні питання галузі та запропоновано певні шляхи їх вирішення.

Ключові слова: об'єднана територіальна громада, Копачівська ОТГ, туризм, туристичний об'єкт, туристична інфраструктура, децентралізація влади, Рожищенський район, Волинська область.

Єрко И., Чир Н., Чижевская Л., Качаровский Р. Туристическо-рекреационная атрактивность Копачивской сельской объединенной территориальной общины Рожищенского района Волинской области. Проведен анализ туристическо-рекреационной атрактивности Копачивской сельской объединенной территориальной общины (ОТО) Рожищенского района Волинской области. Очерчены особенности размещения туристических ресурсов и инфраструктуры. Охарактеризованы туристические ресурсы, а именно территориальное размещение естественных и историко-культурных объектов. Исследована инфраструктура туризма, а именно на ее объекты по подсистемам, в частности заведения размещения, ресторанного хозяйства и развлечений. Определена роль транспортной системы и связи, а также системы банковского обслуживания населения в разрезе населенных пунктов территориального общества. Охарактеризованы особенности туристического комплекса ОТО. Выделены проблемные вопросы отрасли и предложены пути их решения.

Ключевые слова: объединенная территориальная община, Копачивская ОТО, туризм, туристический объект, туристическая инфраструктура, децентралізація влади, Рожищенский район, Волинская область.

Erko I., Chyr N., Chizhevska L., Kacharovskiy R. Tourist and recreational atraktivnost Kopachivsko silsko incorporated territorial community Rozhishchensky district of the Volynsky region. The analysis of tourist-recreational attraction of Kopachivska of the rural incorporated territorial community (OTG) of Rozhishchensky district of the Volyn region is done. The features of placing of tourist resources and infrastructure are outlined. Tourist resources are described, namely territorial placing of natural and historical and cultural objects. The infrastructure of tourism is investigational, namely on the selection of her objects on subsystems, in particular establishments of placing, restaurant economy and entertainments. The role of a transport system and connection, and also systems of bank maintenance of population, is certain in the cut of settlements of territorial society. The features of tourist complex OTG are described. The problem questions of industry are distinguished and the certain ways of their decision are offered.

Key words: territorial society is incorporated, Kopachivska OTG, tourism, tourist object, tourist infrastructure, decentralization of power, Rozhysche district, Volyn region.

Постановка проблеми. Євроінтеграційні процеси, що відбуваються в економічній системі України зумовлюють інтенсивний розвиток різних галузей економіки, зокрема сфери обслуговування, де особлива роль відводиться галузі туризму та рекреації. Це спонукає розширити роль окремих адміністративних територій, зокрема територіальних громад, як окремих самостійних туристичних комплексів, де міститься великий природно-ресурсний і історико-культурний рекреаційний потенціал, що повністю або частково забезпечені певним комплексом об'єктів інфраструктури, одночасно маючи можливість збільшення підтримки держави та залучення іноземних інвестицій, зокрема іноземних. Нині є потреба у вивченні реальних можливостей сучасних об'єднаних громад в розбудові галузі туризму, зокрема Копачівської сільської ОТГ.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Значне місце туристично-рекреаційній атрактивності відводять у своїх працях багато вчених, найбільше С. П. Кузик, О. О. Бейдик, М. П. Мальська, Я. Б. Олійник [9]. Серед волинських науковців – Л. М. Черчик [11], І. В. Єрко [10-11], О. В. Міщенко [11], А. Р. Гринаюк. Оцінкою атрактивності об'єднаних громад займаються І. В. Єрко [3; 6], Н. В. Чир [3; 12], Р. Є. Качаровський [3; 6; 12] та О. В. Антипюк [3; 12]. Продовженням цих наукових пошуків стане дослідження Копачівської ОТГ.

Мета та завдання дослідження. Метою роботи є дослідження потенційних можливостей туристично-рекреаційної атрактивності Копачівської ОТГ Рожищенського району Волинської області, визначення її ролі у зростанні соціально-економічного комплексу громади, району та регіону, визначенні передумов удосконалення функціонування сфери туризму та рекреації. Завданням є проведення комплексної оцінки території громади з точки зору атрактивності, виокремлення сучасного стану та потенційних можливостей розвитку галузі. Виконуючи завдання була використана інформація підрозділів Волинської ОДА, зокрема Департаментом економіки та європейської інтеграції, Управлінням екології та природних ресурсів, культури, з питань релігії та національностей та Головного управління статистики і Служби автомобільних доріг у Волинській області.

Методи дослідження. В процесі дослідження застосовувались такі методи: порівняльно-географічний, аналітичний, статистичний, узагальнення та систематизації.

Виклад основного матеріалу. Процес добровільного об'єднання територіальних громад сіл, селищ, міст, а також добровільного приєднання до них врегульовуються правовими актами, зокрема, Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (із змінами). Він визначає види утворень, порядок та умови їх створення, встановлює особливості функціонування громад та їх правовідносини з державними інституціями [7].

На сьогоднішній день на території Волинської області юридично сформовано 53 ОТГ, де діючими є 51, а також дві перебувають у стадії формування, зокрема: Доросинівська сільська громада в Рожищенському та Сошичненська сільська у Камінь-Каширському районах, оскільки вибори тут ще не відбулися. Серед них переважають сільські, понад 68 % громад або 36, друге місце у селищних 27% або 14 громад, найменше утворено міських – лише 5% або три громади, проте нині вони є найпотужніші у фінансовому та інфраструктурному відношенні [4; 5].

На території Рожищенського району Волинської області створена лише одна об'єднана територіальна громада – Копачівська сільська, розташована у центральній частині району (оскільки Доросинівська сільська громада перебуває у стадії формування). Адміністративним центром цієї громади є с.Копачівка. Її площа становить – 180,0 км², а населення — 5 937 осіб (2018) і є на 100 % сільким. Густота населення 32,91 осіб/км². Утворена 29 жовтня 2017 року шляхом об'єднання шести сільських рад Копачівської (населення 2 252 чол.), Березолуківської (1 090), Залісцівської (619), Кременецької (791), Любченські (657) та Уляниківської (528). До складу громади входять 14 сіл. В Копачівській сільській раді це: Копачівка (1 457), Башова (230); Підліски (15 чол), Тростянка (282) та Олександрівка (250); в Березолуківській – це: Березолуки (390), Кроватка (267), Підгірне (311) та Яблунівка (122); в Залісцівській – це: Залісці (504 чол), Ужова (115); в Кременецькій – це: Кременець (791); в Любченській – це: Любче (657). В Уляниківській – це: Уляники (528) [4; 5; 9; 12].

Громада налічує значні туристично-рекреаційні ресурси та інфраструктуру придатну для організації такої діяльності. Клімат помірно-вологий, з м'якою зимою, нестійкими морозами і частими відлигами, теплим літом, значною кількістю опадів, затяжною весною і осінню. Середньорічні температури: зимова – 5 °С, літня – +19 °С. Кількість опадів 580-600 мм. Кліматичні умови і ресурси сприятливі для здійснення рекреації і туризму [9; 12].

Рекреаційне значення мають водні ресурси. Громада розташована в басейні трьох річок, що належать до басейну Прип'яті – Стир, Лютиця та Фоса. Має кілька ставків: поблизу с. Кроватка (площа дзеркала – 11,1 га, об'єм ставка 133,2 тис.м³.), с. Уляники (4,95 га; 44,55 тис. м³.), с. Копачівка (10,6 га; 116,6 тис. м³.), с. Любче (2,9 га, 26,1 тис.м³.) тощо [9]. Привабливим в плані інвестицій є оренда водних плес (для вирощування риби, раків та організації відпочинку і рибальства). Враховуючи особливості річкових течій доцільним є розвивати водний туризм, особливо сплав річками. Озера можуть бути використані як зони відпочинку для туристів.

За інформацією Управління екології та природних ресурсів облдержадміністрації у Копачівській громаді налічується три об'єкти природо-заповідного фонду, всі вони місцевого значення. Це три ботанічні пам'ятки природи, а саме: «Іванчицівська липа», розташована між сс. Уляники та Іванчиці, (площа 0,01 га, статус надано 11.07.1972 р. розпорядженням Волинської обласної ради народних депутатів трудящих № 255), для збереження одинокого дерева липа-серцелиста *Tilia cordata*, вік – 345 р., висотою стовбура 25 м, діаметром 1,5 м; «Алея модрина європейської», біля с. Підліски, (0,2 га, статус надано 18.03.1982 р. розпорядженням Волинської обласної ради депутатів № 134), для збереження алеї модрина європейської *Larix decidua* віком понад 100 р.; «Сосни звичайні» (поряд с.Підліски, площа 0,01 га, статус надано 29.03.2005 р. розпорядженням Волинської обласної ради № 19/27), для збереження шести дерев сосни звичайної *Pinus sylvestris* віком 160-180 р [8-9; 12].

Громада розташована в межах Копачівського лісництва Дежавного підприємства «Спеціалізоване лісгосподарське агропромислове підприємство «Рожищеагроліс» [2; 9; 12]. Лісові рекреаційні ресурси сформовані зазвичай хвойними породами з домішкою дуба, які, є найбільш цінними в рекреаційному відношенні. Потенціал фауністичних ресурсів ОТГ визначається наявністю цінних видів лікувальних трав та дикорослих ягід.

За матеріалами Управління культури, з питань релігії та національностей історико-культурні туристичні ресурси ОТГ відзначаються однією пам'яткою архітектури (Поштова станція (мур.), середина XIX ст. біля с. Копачівка), однією пам'яткою археології (Городище XI-XIII ст., поблизу с. Любче) та сімома пам'ятками історії: п'ятьма пам'ятниками землякам поблизу сс. Березолуки (1970 р.), Залісці (1978 р.), Копачівка (1969 р.), Кременець (1975 р.), Любче (1968 р.), могилою братських радянських воїнів поблизу с.Підліски, пам'ятником землякам та радянським воїнам (1968 р.) поблизу с.Уляники. Громада відзначається розвитком народних промислів, а саме – вишивання, зосередженим у с.Залісці [1-2; 9; 12].

Копачівська ОТГ знаходиться у центральному туристсько-інфраструктурному районі. Інфраструктура туризму включає заклади розміщення, харчування, дозвілля та побутового обслуговування, транспортну інфраструктуру, зв'язок, інформаційне забезпечення [6; 12].

За матеріалами Департаменту економіки та європейської інтеграції засобами тимчасового розміщення є готельно-ресторанний комплекс «Зелений гай» та агросадиба в с. Копачівка. Коефіцієнт

забезпеченості становить 0,11 од./км². Кількість цих засобів має тенденцію до збільшення, зокрема планується відкриття агросадиб у сс. Кременець та Любче [2; 9; 12].

Покращуючи цю підсистему, варто збільшити кількість закладів розміщення вздовж головних автомобільних шляхів та у віддалених населених пунктах сільської місцевості. Їм треба охопити стандартний набір послуг, враховувати потреби людей з інвалідністю, бути доступними для соціального сегменту іноземних туристів. Дієвим заходом є спорудження мотелів, кемпінгів, розширення мережі агросадиб.

Коефіцієнт забезпеченості закладами ресторанного господарства – 4,45 од./км². Ресторанне господарство налічує вісім одиниць, з яких: один ресторан (с. Копачівка на 250 місць), два кафе (сс. Копачівка, Кременець) на 100 місць та п'ять барів на 145 посадочних місць (сс. Копачівка, Любче, Березолуки, Уляники, Залісці). Мережа закладів ресторанного господарства є досить розгалуженою, хоча значна частина об'єктів має застарілу матеріально-технічну базу і потребує ребрендингу застарілих закладів (за єврозразком). Також слід контролювати кількість однотипних закладів в ОТГ, аби вони створювали нормальне конкурентне середовище в галузі та забезпечували надання відповідних послуг з харчування [2; 9; 12].

До закладів дозвілля і розваг ОТГ належать п'ять будинків культури, шість клубів та чотири бібліотеки. Коефіцієнт забезпеченості – 8,33 од./км².

Ця підсистема інфраструктури є слабкою ланкою, оскільки більшість об'єктів потребують модернізації матеріально-технічної бази (повної або часткової реконструкції об'єктів, заміна матеріальної бази, забезпечення оновлених інвентарем тощо) та пошуків нових форм функціонування, з урахуванням сучасного прогресу з одночасним збереженням традицій національних видів і форм дозвілєвої діяльності, введення нових інноваційних для сільської місцевості форм дозвілля (зробивши акцент на патріотичному вихованні молоді), що дозволять адаптуватися до нових умов соціального середовища. В умовах передачі повноважень на місця, кожна сільська громада повинна визначити основні пріоритети культурного розвитку своїх територій, зосередивши увагу на певних (найбільш поширених і характерних для цих територій) видах культурного дозвілля. Це дало б змогу зосередити наявні у громаді ресурси на розвитку конкретного виду діяльності, удосконалення інфраструктурного забезпечення та рекламно-інформаційного забезпечення цієї діяльності, що у свою чергу сприяло б залученню додаткових туристів.

Коефіцієнт забезпеченості торгівельними закладами високий і становить пересічно 7,54 од./км². При цьому обслуговування здійснює 33 торгівельних підприємства. Система торгівлі району повинна бути удосконалена і прямо спиратися на потреби місцевого населення і туристів.

Сфера побуту охоплює чотири підприємства: перукарня, млин, пилорама, майстерня з ремонту взуття. Коефіцієнт забезпеченості становить 2,22 од./км². В умовах створення функціонування об'єднаних територіальних громад, варто створити передумови забезпечення кожної громади і туристів спектром послуг з побутового обслуговування.

Спортивні об'єкти – басейн, стадіони, спортивні зали, гімнастичні зали, міні-футбольне та волейбольне поле (сс. Копачівка, Березолуки, Кременець).

Система банківського обслуговування ОТГ – два відділення (сс. Копачівка, Кременець) із двома банкоматами ПАТ «Державний ощадний банк України», Коефіцієнт забезпеченості – 2,29 од./км², Бажаючи залучення більшої кількості туристів, треба створити умови до розширення мережі банкоматів та терміналів.

Транспортна мережа має досить розгалужену сітку автодоріг. В ОТГ є автозаправна станція в с. Копачівка ТзОВ «Аветра»[3]. Коефіцієнт забезпеченості становить 0,55 од./км². За інформацією Служби автомобільних доріг у Волинській області станом на 01.01.2018 р. через територію громади проходять дороги державного значення – це міжнародного значення 20,5 км **М-19** (Доманове (на Брест) - Ковель - Чернівці - Теремблече (на Бухарест)), територіальні 79,8 км (**Т-18-02** (М-07) – Маневичі – Велика Осниця – Красноволя – Колки – (Р-14) – Копилля – Рожище – Торчин – Шклинь – (Н-17)) та **Т-03-09** ((Т-03-08) – Дубечне – Стара Вижівка – (М-07) – Турійськ – Рожище – Ківерці – Піддубці – (Н-22)), що повністю забезпечені твердим покриттям. Залізничне сполучення знаходиться поряд з територією громади (на відстані 5-10 км), тут проходить залізниця сполученням Брест (Республіка Білорусь) – Ковель – Здолбунів–Чернівці. Найближчими до ОТГ залізничними станціями є м.Рожище та с.Переспа [9; 12].

Сферу зв'язку забезпечується шістьма поштовими відділеннями ПрАТ «Укрпошта», в подальшому можлива відкриття відділення «Нової Пошти». В громаді наявні так звані «мертві зони», де мобільний зв'язок практично відсутній – поблизу населених пунктів Копачівка, Іванчиці, Березолуки [12].

Проблемою у підсистемі «транспортна інфраструктура та зв'язок» є значна невідповідність транспортно-експлуатаційних характеристик наявних автомобільних доріг загального користування сучасним європейським вимогам щодо рівності та твердості дорожнього покриття (тільки міжнародна траса М-19 відповідає цим вимогам), часткове неузгодження їх розвитку з сучасними темпами автомобілізації області, що істотно позначається на зниженні наявної пропускнує спроможності головних автомобільних шляхів, незручне розташування залізничних станцій, віддаленість існуючих поштових відділень, дуже слабе покриття мережею Інтернет та мобільним зв'язком в сільській місцевості, наявність «мертвих зон» без зв'язку.

Вагомими проблемами для громади є слабе інфраструктурне облаштування та інформаційне забезпечення найбільш привабливих для туристичних відвідувань рекреаційних об'єктів природно-заповідного фонду та історико-культурної спадщини; досить низький розвиток сільського зеленого туризму (мала кількість відкритих агросадіб, мережа потребує розширення і охоплення більшої території); недостатнє інформаційно-рекламне забезпечення галузі про туристично-рекреаційні можливості об'єктів туризму, мала кількість засобів розміщення, мала конкурентоспроможність об'єктів ресторанного господарства і сфери розваг, недосконале функціонування мережі Інтернет та мобільного зв'язку у сільській місцевості (забезпечення 100 % покриття).

Перспективами розвитку Копачівської ОТГ є: залучення коштів міжнародних фондів та грантових організацій, іноземних та вітчизняних інвесторів, для реставрації історичних та культурних об'єктів; покращення стану природних об'єктів туризму; реконструкція модернізація та розбудова матеріально-технічної бази туристичної інфраструктури; задоволення потреб галузі у кваліфікованих кадрах; ефективна інформаційна та рекламно-просвітницька діяльність громади; розробка Стратегії розвитку громади. Документ повинен містити розділ присвячений розвитку туристичної галузі громади, де будуть прописані ряд конкретних заходів по поліпшенню ефективного управління даної сфери господарської діяльності. Першочергові заходи Стратегії: виділення коштів бюджету громади на розвиток туристичної галузі, як перспективного елементу наповнення місцевої скарбниці; створення структурного підрозділу, у структурі управління громади, що відповідатиме за розвиток, модернізацію та подальше функціонування галузі туризму; формування пропозицій, написання грантових проектів з чітким бізнес-планом для залучення вітчизняних та іноземних інвестицій у реорганізацію галузі; вивчення досвіду, як українського так і закордонного з метою подальших шляхів розвитку туризму в громаді; проведення реставрації історичних, культурних та археологічних об'єктів туризму; здійснення реконструкції автомобільних шляхів, особливо місцевого значення, згідно міжнародних стандартів; реконструювати та удосконалити мережу засобів розміщення; удосконалення засобів зв'язку та мережі Інтернет; облаштування місць зупинок для туристів, осіб з інвалідністю та обмеженими можливостями, рекреаційних зон поблизу об'єктів культурної спадщини та природно-заповідного фонду; покращення сервісних умов закладів розваг, побутового обслуговування та ресторанного господарства; встановлення інформаційних таблиць-вказівників із короткими довідками про туристичні об'єкти та QR кодами; створення віртуальних 3D-турів об'єктами туристичного показу, розширення рекламно-інформаційної діяльності.

Висновки. Копачівська ОТГ – як одна з багатьох сільських громад краю, маючи значний туристично-рекреаційний потенціал – має усі шанси завдяки децентралізації перетворитися на успішну (за прикладом громад Польщі, Чехії, Словаччини), забезпечуючи потребу свого населення у вирішенні соціально-економічних проблем, покращуючи екологічний стан території та надаючи змогу потенційним туристам ознайомитися з туристичними принадами краю.

Література

1. Атлас історії культури Волинської області / відп. ред. Ф. В. Зузук. – Луцьк : Ред.-вид. від. «Вежа» Вол. нац. ун-ту ім. Лесі Українки, 2008. – 112 с.
2. Волинь туристична : путівник. – К. : ТОВ «Світ Успіху», 2008. – 364 с.
3. Вплив інтеграційних процесів між об'єднаними територіальними громадами Волинської області на розвиток її туристичної галузі / Качаровський Р., Чир Н., Антишок О., Єрко І. // Матер. міжнар наук-практ. конф. «Туризм, географія, краєзнавство: актуальні проблеми теорії і практики»: (м. Тернопіль, 16-17 травн. 2019 р.). – Тернопіль: РВВ Терн. нац. пед. ун-ту ім. В. Гнатюка, 2019. – С. 50–56.
4. Головне управління статистики у Волинській області [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.lutsk.ukrstat.gov.ua>.
5. Децентралізація влади [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://decentralization.gov.ua/region/item>.
6. Єрко І.В. Новітні можливості функціонування туристичної галузі Волинської області в умовах децентралізації влади / І.В.Єрко, Н. В. Чир, Р. Є. Качаровський// Наук. вісн. Східноєвроп. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2018. – № 3 (376): Геогр. науки. – С. 93-98.

7. Закон України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» від 05.02.2003 р. № 157-VIII // Від. Верховної ради України. – 2003. – № 13. – 91 с.
8. Карпюк З. К. Природно-заповідний фонд Волинської області: альбом-каталог / З. К. Карпюк, В. О. Фесюк, О. В. Антипюк. – Київ: ТОВ «ОК-ПОЛІГРАФ», 2018. – 136 с.
9. Копачівська ОТГ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://kopachivska-gromada.gov.ua/>
10. Олійник Я.Б. Суспільно-географічне дослідження туристичної інфраструктури Волинської області: монографія / Я.Б. Олійник, І.В. Єрко. – Луцьк: ПрАТ «Волинська обласна друкарня», 2014. – 164 с.
11. Черчик Л.М. Туристично-рекреаційний комплекс Волинської області: передумови розвитку: монографія. Частина 1 / Л.М. Черчик, О.В. Міщенко, І.В. Єрко. – Луцьк: Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки, 2014. – 128 с.
12. Чир, Н. В. Туристична інфраструктура Рожищенського району Волинської області як інструмент туристичної привабливості території / Н. В. Чир, Р. Є. Качаровський, О. В. Антипюк // Наукові записки Сумського державного педагогічного університету ім. А. С. Макаренка: науковий журнал / МОН України, Сумський держ. пед. ун-т ім. А. С. Макаренка; 2019. – Вип. 10: Географічні науки. – С. 120–130.

УДК 911.3:338.483.13

Єрко І. – кандидат географічних наук, доцент кафедри туризму та готельного господарства Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Гринасюк А. – кандидат географічних наук, асистент кафедри туризму та готельного господарства Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки
Курочка О. – студентка 6 курсу спеціальності «готельно-ресторанна справа» Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки

Доступність обслуговування туристів в інклюзивному аспекті туристичної сфери

Проаналізовано основні аспекти в інклюзивному обслуговуванні туристів, зокрема в Європейському регіоні, опрацьовані матеріали Всесвітньої туристської організації та Європейської Мережі доступного туризму, зокрема проаналізовано основна статистична інформація для регіону та світу загалом, щодо тенденції подорожей в конкретному сегменті населення, вивчено головні чинники впливу на формування туристичних потоків в ту чи іншу країну з урахуванням фізичних можливостей резидентів. Проглянуто та проаналізовано праці науковців, що займалися дослідженням цієї теми на прикладі окремих світових туристичних регіонів. Визначено головні проблеми, які запобігають активному розвитку інклюзивному туризму, виділено основні моменти, на які варто звертати увагу при створенні туристичних маршрутів для людей з обмеженими можливостями. А також проаналізовано рівень прибутків від цього типу обслуговування в сегмент економіки туризму.

Ключові слова: туризм, UNWTO, інфраструктура, інклюзивний туризм, доступність, універсальний дизайн, ENAT.

Єрко І., Гринасюк А., Курочка О. Доступность обслуживания туристов в инклюзивном аспекте туристической сферы. Проанализированы основные аспекты в инклюзивном обслуживании туристов, в частности в Европейском регионе, проработаны данные Всемирной туристической организации и Европейской Сети доступного туризма, в частности проанализированы основные статистические данные по региону и в мире в целом, относительно тенденции путешествий в конкретном сегменте населения, изучены главные факторы влияния на формирование туристических потоков в ту или другую страну с учетом физических возможностей. Просмотрены и проанализированы труды ученых, которые занимались исследованием этой темы на примере отдельных мировых туристических регионов. Определены главные проблемы, которые предотвращают активное развитие инклюзивного туризма, выделены основные моменты, на которые стоит обращать внимание при создании туристических маршрутов для людей с ограниченными возможностями. Также проанализирован уровень прибылей от этого типа обслуживания в сегмент экономики туризма.

Ключевые слова: туризм, UNWTO, инфраструктура, инклюзивный туризм, доступность, универсальный дизайн

Ierko I., Hrynasiuk A., Kurochka O. Accessibility of tourist services in the inclusive aspect of the tourist sphere. The study analyzed the main aspects of inclusive tourist service, in particular in the European region, analyzed the data of the World Tourism Organization and the European Network of Affordable Tourism, in particular analyzed

ЗМІСТ

РОЗДІЛ І. ГЕОГРАФІЯ

Петлін В. М. Парадигма організаційних залежностей природних територіальних систем.....	3
Батиченко С. П., Мельник Л. В. Суспільно-географічні особливості розвитку трудового потенціалу регіонів України	11
Залеський І. І., Зузук Ф. В., Бровко Г. І. Фуркація річища Стоходу у Волинській області	15
Міщенко О. В., Пельц А. В. Локачинське газове родовище Волинської області: ретроспективний аналіз функціонування, перспективи розвитку	19
Ярмович М. В., Дяків В. О., Бучацька Г. М. Найважливіші еколого-геологічні, інженерно-геологічні та гідрогеологічні проблеми Львівської області	22
Сорокіна Л. Ю. Ландшафти Ківерцівського Національного природного парку «Цуманська пуца» у Волинській області та їх антропогенні зміни.....	26
Чижевська Л. Т. Радіоекологічна ситуація у Ківерцівському районі Волинської області: передумови її формування та сучасні особливості.....	32
Залеський І. І., Зузук Ф. В., Майборода Х. А. Антропоізація ландшафтів басейну річки Горинь Рівненської області	37
Павловська Т. С., Жайворонок Л. В., Білецький Ю. В., Грудік С. В. Багаторічна динаміка річкового стоку Стоходу Волинської області (гідропост Любешів)	44
Лавренчук О. М., Чижевська Л. Т. Геоекологічний аналіз водогосподарського комплексу міста Вараш Рівненської області.....	50
Фесюк В., Сасовська О. Водогосподарський комплекс м. Рожище Волинської області: сучасний стан та перспективи екологічної оптимізації.....	55
Фесюк В., Білов А. Екологічні проблеми м. Дубно Рівненської області та шляхи їх вирішення.....	60
Громик О. М., Ільїна О. В. Водні та мінеральні ресурси озер Ратнівського адміністративного району Волинської області й перспективи їх використання в рекреаційній діяльності.....	66
Фесюк В., Сасовська О. Сучасний гідроекологічний стан озер Рожищенського району Волинської області.....	70
Мартинюк В. О., Зубкович І. В. Геоекологічний паспорт басейнової системи озера Двірське (Волинське Полісся).....	76
Гайдін А. М., Дяків В. О., Зузук Ф. В. Частота формування кратерів метеоритного походження та ймовірна роль імпактних подій на формування озерних котловин Шацьких озер Волинської області (із постастрооблемною карстово-суфозійною і льодовиковою трансформацією)	84
Гілета Л. Фізико-географічні умови розвитку сільського туризму у Львівській області.....	91

Тарасюк Н. А., Колоненко Н. А.	
Комплексна оцінка території (КОТ) Рівненського району Рівненської області для потреб розвитку туризму та рекреації	95
Єрко І. В., Качаровський Р. Є., Чир Н. В., Козачук Ю. Р.	
Сучасний стан та перспективи розвитку туристичної галузі у новостворених об'єднаних територіальних громадах Волинської області в умовах децентралізаційних процесів	99
Фесюк В., Поліщук Г.	
Туристична атрактивність джерел басейну річки Прип'ять	104
Чир Н. В., Єрко І. В., Чижевська Л. Т., Качаровський Р. Є.	
Туристично-рекреаційна атрактивність Копачівської сільської ОТГ Рожищенського району Волинської області.....	108
Єрко І. В., Гринасюк А. Р., Курочка О. Г.	
Доступність обслуговування туристів в інклюзивному аспекті туристичної сфери.....	113
Погребський Т. Г., Голуб Г. С., Кошулинська Т. Ю., Глушко С. В.	
Сучасний стан природного та механічного руху населення міста Луцька та його вплив на склад трудових ресурсів	117
Голуб Г. С., Погребський Т. Г., Мельничук М. А.	
Демографічна характеристика населення міста Ковель та Ковельського району Волинської області..	123
Сосницька Я. С., Бакалейко В. А., Боровець М. Ф.	
Демографічна ситуація Рівненської області.....	127
Сосницька Я. С., Карпюк З. К., Шевчук Т. В.	
Еколого-економічні особливості розвитку органічного сільського господарства в Україні	131
Полянський С. В., Полянська Т. О., Снитюк Д. О.	
Сільськогосподарські земельні ресурси та їх динаміка і структура використання у Волинській області	138
Пугач С. О., Маковецька Л. О.	
Просторові особливості функціонування мережі громадського транспорту м. Луцьк Волинської області	144
Зузук Ф. В., Мазурик Ю. М., Дяків В. О.	
До питання інтерпретації речовинного складу уламків «кераміки» виявлених у руслі річки Стир у Волинській області	147
Зузук Ф. В., Дяків В. О.	
Рецензія на монографію Рудька Г. І., Гайдіна А. М. «Провали. Деформації земної поверхні над гірничими виробками і карстами»	152
Льїн Л. В.	
Сучасні методи пізнання геоecологічних процесів у межах водозборів (рецензія).....	154

РОЗДІЛ ІІ. БІОЛОГІЯ

Джаган В. В., Плужник А. В.	
Нові знахідки грибів для урочища “Холодний Яр”	156
Коцун Л. О., Кузьмішина І. І., Коцун Б. Б., Деркач В. В.	
Флористичні дослідження екологічної стежки “Черемський заповідник” (Маневицький район, Волинська область).....	160
Іванців О. Я., Іванців В. В.	
Рідкісні та зникаючі види флори Ківерцівського національного парку “Цуманська пуца” у списках видів, що потребують охорони.....	165

Шепелюк М. О.	
Видова різноманітність міських зелених насаджень Луцька	171
Андрєєва В. В., Войтюк В. П., Кичилюк О. В., Гетьманчук А. І., Терещук А. М.	
Лісівничо-селекційна оцінка насаджень сосни Черемського природного заповідника	176
Кичилюк О. В., Войтюк В. П., Андрєєва В. В., Гетьманчук А. І., Деркач В. В.	
Сучасний стан природного поновлення насаджень сосни звичайної та берези повислої Черемського природного заповідника	184
Фіщук О. С.	
Філогенія та морфологія квітки родини Amaryllidaceae J.St.-Hil	191
Голуб В. О., Волощинська С. С., Голуб С. М.	
Видоспецифічні особливості акумуляції важких металів рослинами приавтомагістральної смуги автодороги М-07 “Київ-Ковель-Ягодин”	197
Зінченко О. П., Сухомлін К. Б., Зінченко М. О.	
Комахи надрядів Neuropteroidea та Hymenopteroidea Ківерцівського національного природного парку “Цуманська пуща”: попередні дослідження	202
Клименко С. І.	
Ентомофаги галоутворювачів Цуманської пущі: перші знахідки	206
Левицький О. І.	
Фауна та щільність популяції преімагінальних фаз кровосисних комарів (Diptera: Culicidae) Волинського Полісся	211
Сухомлін К. Б., Зінченко О. П., Зінченко М. О.	
Комахи інфракласів Palaeoptera та Neoptera відділу Hemimetabola Ківерцівського національного природного парку “Цуманська пуща”: попередні дослідження	215
Волощинська С. С., Голуб В. О., Голуб С. М., Голуб Г. С.	
Еколого-геохімічні особливості вмісту важких металів у едафотобах урбоєкосистеми міста Ковель..	220

CONTENTS

SECTION I. GEOGRAPHY

Petlin V. The paradigm of organizational dependences of natural territorial systems.....	3
Batychenko S. P., Melnik L. V. Socio-geographical features of labor potential development of Ukraine regions.....	11
Zaleskyi I. I., Zuzuk F. V., Brovko G. I. Furcation of The Stohod river in Volyn region.....	15
Mishchenko O. V., Pelts A. V. Lokachin gas field of the Volyn region: a retrospective analysis of functioning, development prospects....	19
Yaremowych M. V., Dyakiv V. O., Buchatska A. M. The most important ecological-geological, engineering-geological and hydrogeological problems of Lviv region	22
Sorokina L. Yu. Landscape complexes of the Kivertsivsky National Nature Park “Tsumanska Pushcha” of Volyn region and their anthropogenic changes	26
Chizhevskaya L. T. Radioecological situation in the Kivertsy district of Volyn region: prerequisites for its formation and modern features.....	32
Zalesky I., Zuzuk F., Maiboroda K. Anthropization of landscapes of the Goryn river basin in Rivne region.....	37
Pavlovska T. S., Zhayvoronok L. V., Biletskyi Yu. V., Hrudik S. V. Long-term dynamics of Stokhid river of the Volyn region runoff (hydropost of Liubeshiv)	44
Lavrenchuk O. M., Chizhevskaya L. T. Geocological analysis of the water management complex of the city of Varash of the Rivne region.....	50
Fesyuk Vasyl, Sasovska Oksana Rozhysche Water Management Complex of the Volyn region: current state and prospects for ecological optimization	55
Fesyuk V., Bilov A. Ecological problems of Dubno of the Rivne region and ways to solve them	60
Hromyk O. M., Ilyina O. V. Water and mineral resources of lakes in Ratno Administrative District of the Volyn region and opportunities of their use in the recreational activity.....	66
Fesyuk Vasyl, Sasovska Olga Current hydroecological condition of the lakes of the Rozhischensky district of the Volyn region	70
Martyniuk V.O., Zubkovich I.V. Geo-ecological passport of the basin system of Lake Dvirsk (Volyn Polissya)	76
Haidin A. M., Dyakiv V. O., Zuzuk F. V. The frequency of formation of craters of meteorite origin and the likely role of impact events on the formation of lake basins of Shatsky lakes of the Volyn region (with post-astroproblem karst-suffosion and glacial.....	84
Gileta L. Physical-geographic conditions of development of rural tourism in the Lviv region.....	91
Tarasuik N. A., Kolonenko N. A. Comprehensive assessment of the territory (CAT) of the Rivne district of Rivne region for tourism and recreation development needs.....	95

<i>Ierko I. V., Kacharovsky R. E., Chir N. V., Kozachuk Y. R.</i> The current state and prospects of tourism industry development in newly created united territorial communities Volyn region in the conditions of decentralization processes.....	99
<i>Fesyk V., Polishchuk G.</i> The tourist attractiveness of the swimming pool sources of the Prip'yat' river basin.....	104
<i>Chyr N. V., Erko I. V., Chizhevska L. T., Kacharovsky R. E.</i> Tourist and recreational attractiveness Kopachivsko silsko OTG Rozhishchensky district of the Volynsky region.....	108
<i>Ierko I. V., Grinasyuk A. R., Kurochka O. H.</i> Accessibility of tourist services in the inclusive aspect of the tourist sphere.....	113
<i>Pohrebsky T.G., Golub G. S., Koshulinska T. Y., Glushko S. V.</i> Current state of the natural and mechanical movement of the population of the city of Lutsk and its impact on the state of labor resources	117
<i>Golub G. S., Pohrebsky T.G., Melnychuk M. A.</i> Demographic population's characteristic of Kovel and Kovel district of the Volyn region	123
<i>Sosnitska Y. S., Bakaleiko V. A., Borovets M. F.</i> The modern trends of geodemographic processes in the Rivne region	127
<i>Sosnytska Y. S., Karpiuk Z. K., Shevchyk T. V.</i> Ecological and economical features of the development of organic agriculture in Ukraine	131
<i>Polianskiy S.V., Polianska T. O., Snytiuk D. O.</i> The article presents the researching results structure of the land fund and features of land using in Volyn region in terms of administrative units.....	138
<i>Puhach S. O., Makovetska L. O.</i> Spatial features of functioning of the public transport network in Lutsk of the Volyn region.....	144
<i>Zuzuk F. V., Mazurik Yu. M., Dyakov V. A.</i> On the interpretation of the material composition of the fragments of "ceramics" identified in the river Styr in the Volyn region.....	147
<i>Zuzuk F. V., Dyakov V. A.</i> Review of the monograph Rudko G. I., Haydin A. M. «Failures. Deformations of the Earth's surface over mining and karst»	152
<i>Ilyin L. V.</i> Modern methods of cognition of geo-ecological processes within watersheds (review).....	154

SECTION II. BIOLOGY

<i>Dzhagan V. V., Pluzhnyk A. V.</i> New finds of fungi for the nature tract "Kholodnyi Yar".....	156
<i>Kotsun L. O., Kuzmishyna I. I., Kotsun B. B., Derkach V. V.</i> Floristic studies of the ecological path "Cheremsky Reserve" (Manevytsky district, Volyn region)	160
<i>Ivantsiv O., Ivantsiv V.</i> Rare and disappearing flora species of Kivertsi National Natural Park "Tsumanskaya Pushcha" in list of species required for protection	165
<i>Shepelyuk M. O.</i> Species diversity of urban green spaces of Lutsk.....	171
<i>Voytyuk V. P., Andreieva V. V., Kychulyuk O.V., Hetmanchuk A. I., Tereshchuk A. M.</i> Forestry selection estimation of forest planting of Scotch pine in Cheremskiy Nature Reserve	176

<i>Voytyuk V. P., Andreieva V. V., Kychulyuk O. V., Hetmanchuk A. I., Derkach V. V.</i> Current state of natural renewal of Scots pine and European birch forest stands of the Cheremsky Nature Reserve.....	184
<i>Fishchuk O. S.</i> Flower morphology and phylogeny of Amaryllidaceae J.St.-Hil. Family	191
<i>Golub V., Voloschynska S., Golub S.</i> Specific features of heavy metal accumulation by plants of the auto-highway zone M-07 “Kyiv-Kovel-Yagodin”	197
<i>Zinchenko O. P., Sukhomlin K. B., Zinchenko M. O.</i> Superorders Neuropteroidea and Hymenopteroidea insects in the Kivertsi National Park “Tsumanska pushcha”: preliminary studies	202
<i>Klymenko S. I.</i> The entomophagous of gall-forming insects of Tsumans’ka puscha: the first regards.....	206
<i>Levitsky O. I.</i> The fauna and population density of preimaginal phases of blood-sucking mosquitoes (Diptera: Culicidae) of Volyn Polissya.....	211
<i>Sukhomlin K. B., Zinchenko O. P., Zinchenko M. O.</i> Palaeoptera infraclass and Neoptera infraclass of the Hemimetabola insects in the Kivertsi National Park “Tsumanska pushcha”: preliminary studies	215
<i>Voloschynska S. S., Golub V., Golub S., Golub G.</i> Environmental-geochemical features of heavy content of metals in the adaptopopes of the Kovel city urboecosystem.....	220

Наукове видання

Природа Західного Полісся та прилеглих територій

Збірник наукових праць

*За загальною редакцією Ф. В. Зузука
Заснований у 2004 р.*

№ 16

Редактори: *В. С. Голюк, Л. С. Пащук, В. Є. Сикора, Т. В. Яков'юк*
Коректори: *І. Я. Мислива-Бунько, І. М. Могілевська*
Технічні редактори: *І. М. Могілевська, М. Б. Філіпович*

Формат 60×84¹/₈. Ум. друк. арк. 28,75. Зам № 414. Тираж 100.
Папір офсетний. Гарнітура Times. Друк офсетний.
Друк ПП Іванюк В. П. 43021, м. Луцьк, вул. Винниченка, 65.
Свідоцтво Держкомінформу України
ВЛн № 31 від 04.02.2004 р.